

6 Νοεμβρίου, 1989

[Α. ΛΟΥΖΟΥ, Π., ΜΑΛΑΧΤΟΣ, ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ,
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ/στές]

ΣΤΕΛΛΑ ΘΕΟΔΟΥΛΙΔΟΥ ΔΙΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΚΑΙ
ΚΗΔΕΜΟΝΑ ΤΗΣ ΑΝΔΡΕΑ ΘΕΟΔΟΥΛΙΔΗ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ,

Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 689/89)

5 Διάκριση κρατικών εξουσιών — Πράξεις διοικήσεως — Διάκριση μεταξύ
πράξεων κανονιστικού περιεχομένου και πράξεων διοικητικού γενικού
περιεχομένου — Υιοθέτηση διακρίσεως και κριτηρίων από το
Σύγγραμμα του Στασινόπουλου "Δίκαιο Διοικητικών Πράξεων" στις
σελίδες 104 και 105.

10 Ακυρωτικός έλεγχος — Παρεμπόδιτων έλεγχος διοικητικής πράξεως —
Όρια ακυρωτικής δικαιοδοσίας — Διοικητική πράξη γενικού περιεχο-
μένου εκδοθείσα από αναρμόδιο όργανο και αποτελέσασα βάση της
προσβαλλόμενης ατομικής διοικητικής επίδικης αποφάσεως — Κατά
πόσον το Δικαστήριο μπορεί να ακυρώσει την τελευταία πράξη, έστω
και αν η πρώτη πράξη δεν προσβλήθηκε εντός 75 ημερών από της εκδό-
σεώς της και δεν ακυρώθηκε ποτέ — Καταφατική η απάντηση στο ερώ-
τημα.

15 Αναρμοδιότητα — Διοικητικές πράξεις γενικού περιεχομένου —
Αναρμοδιότητα εκδόντος οργάνου — Καθιστά την πράξη νομικά ανύ-
παρκτη — Υιοθέτηση αποσπάσματος από το Σύγγραμμα "Δίκαιο των
Διοικητικών Πράξεων" του Στασινόπουλου στη σελίδα 43.

20 Αιτιολογία διοικητικής πράξης — Παράνομη νομική αιτιολογία — Δε
συνεπάγεται ακυρότητα, αν η πράξη μπορεί να στηριχθεί σε άλλο νόμι-

μο έρεισμα.

- Συνταγματικό Δίκαιο — Εκπαίδευση — Σύνταγμα, Άρθρο 20.1 — Καθορισμός εκπαιδευτικών περιοχών — Δεν αντίκειται στην εν λόγω διάταξη του Συντάγματος.* 5
- Εκπαίδευση — Σύνταγμα, Άρθρο 20.1, Ευρωπαϊκή Σύμβαση Περί Προασπίσεως των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Άρθρο 9 και Διεθνές Σύμφωνο των Ηνωμένων Εθνών για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα του 1966, Άρθρο 13(1) — Ελευθερία επιλογής σχολείου — Αφορά επιλογή μεταξύ δημόσιας ή ιδιωτικής εκπαίδευσης, αλλά δεν επεκτείνεται στην εκλογή δημόσιου σχολείου.* 10
- Εκπαίδευση — Εγγραφή μαθητών σε δημόσιο σχολείο — Σχολικές εφορείες — Κανονιστική Διοικητική Πράξη 180/85, Καν.8(5) — Ερμηνεία της λέξεως “οικείας” — Υπονοεί την εφορεία της εκπαιδευτικής περιφέρειας στην οποία υπάγεται η μόνιμη κατοικία του μαθητή.* 15
- Εκπαίδευση — Κοινοτική συνέλευση — Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων — Ο Περί Μεταβιβάσεως της Ασκήσεως των Αρμοδιοτήτων της Ελληνικής Κοινοτικής Συνέλευσης και Περί Υπουργείου Παιδείας Νόμος — Νόμος 5/63 της Ε.Κ.Σ., Άρθρο 3 — Καθορισμός εκπαιδευτικών περιοχών.* 20
- Με την παρούσα Αίτηση Ακυρώσεως προσβάλλεται η απόφαση των καθ'ων η Αίτηση να μην επιτρέψουν την εγγραφή και φοίτηση στην Α΄ Τάξη του Γυμνασίου Σολέας κατά τη σχολική περίοδο 1989-1990 μαθητών, των οποίων η μόνιμη κατοικία ήταν στην Κυπερούντα. 25
- Το Άρθρο 3 του Ν.5/63 της Ε.Κ.Σ. παρείχε εξουσιοδότηση για τη λειτουργία σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης πάνω σε περιφερειακή βάση. Ο Νόμος αυτός είναι μεταξύ εκείνων, που διατηρήθηκαν σε ισχύ από το Νόμο 12/65, που ψηφίστηκε μετά την αυτοδιάλυση της Ε.Κ.Σ. Σύμφωνα με το εν λόγω Άρθρο “Επιτροπή Διοικήσεως” της Συνελεύσεως ύστερα από εισήγηση του “Διευθυντή Παιδείας” καθόριζε τις εκπαιδευτικές περιοχές. Εκπαιδευτική περιοχή είναι περιοχή, που περιλαμβάνει τουλάχιστο ένα σχολείο Μέσης Εκπαίδευσης. Οι μαθητές που διαμένουν σε χωριό ή κωμόπολη εκπαιδευτικής περιφέρειας εγγράφονται και φοιτούν στο σχολείο της περιφέρειάς τους (βλ. Άρθρα 2 & 4 του Ν.5/63). 30
- Με απόφαση της Επιτροπής Διοικήσεως της 23ης Ιουλίου 1963 η Κυπερούντα συμπεριλήφθηκε στην εκπαιδευτική περιφέρεια Αγρού. Η ίδια απόφαση καθόρισε τη Σολέα αυτοτελή περιφέρεια με σχολείο στην 40

Ευρύχου. Μεταγενέστερη απόφαση 10/9/64 του ίδιου Οργάνου δεν άλλαξε ουσιαστικά τα δεδομένα.

5 Με την απόφαση 657/68 το Υπουργικό Συμβούλιο, κατ' ενάσκηση εξουσιών, που ανατέθηκαν σ' αυτό βάσει του Άρθρου 3 του Ν.5/63, κατάργησε κάθε προϊσχύουσα πράξη, που ρύθμιζε τα θέματα εκπαιδευτικών περιοχών, περιλαμβανομένων και δικών του αποφάσεων με αρ. 435 της 26/8/65 και 525 της 22/9/96. Η νέα ρύθμιση και πάλιν δεν επηρέασε τις περιφέρειες Σολέας και Αγρού, που θεσπίστηκαν εκ νέου χωρίς ουσιαστική μεταβολή.

10

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την Αίτηση Ακυρώσεως, απεφάσισε:

15 1. Το κρίσιμο ερώτημα είναι η φύση της πράξεως 657 του Υπουργικού Συμβουλίου. Κατά πόσο είναι κανονιστικού ή διοικητικού περιεχομένου. Το κριτήριο είναι ουσιαστικό (βλ. Στασινόπουλο, Δίκαιο Διοικητικών Πράξεων, σελ. 104). Η κανονιστική πράξη θέτει κανόνα δικαίου και διαχωρίζεται από
20 την άλλη κατηγορία με τη γενικότητά της. Στην περίπτωση όμως γενικής ατομικής πράξης, όπου ενσωματώνονται πολλές πράξεις σε μία, το διακριτικό γνώρισμα που διαφοροποιεί την κανονιστική από τη διοικητική είναι η εννοιολογική και αφηρημένη γενικότητα και όχι η τυχαία γενικότητα ή ποσοτική διαφορά (βλ. Στασινοπούλου op cit).

25

Κατ' εφαρμογή του εν λόγω κριτηρίου η απόφαση 657 δεν είναι κανονιστικού περιεχομένου, αλλά διοικητικού.

30 2. Ενόψει των ρητών διατάξεων του Ν.12/65 η διοικητική εξουσία της Ε.Κ.Σ. περιήλθε στον Υπουργό Παιδείας. Συνεπώς το Υπουργικό Συμβούλιο δεν ήταν αρμόδιο όργανο να εκδώσει την απόφαση 657.

35 3. Δεν προκύπτει στην παρούσα περίπτωση θέμα εκπροθέσιμου προσβολής της απόφασεως 657, γιατί η Αίτηση Ακυρώσεως στρέφεται εναντίον της επίδικης απόφασεως, η οποία είχε βασισθεί στην απόφαση 657.

40 4. Επακόλουθο της αναμοδιότητας είναι η νομική ανυπαρξία και εξ υπαρχής ακυρότητα της πράξης (απόσπασμα από το προαναφερθέν βιβλίο του Στασινοπούλου στη σελίδα 43 παρατέθηκε

από το Δικαστήριο μετ' επί δοκιμασία). Η απόφαση 657 δεν επέφερε οποιαδήποτε νομική συνέπεια. Επομένως ούτε και επηρέασε το κύρος της αποφάσεως της "Επιτροπής Διοικήσεως" της Ε.Κ.Σ. της 25/7/63.

- 5
5. Έπεται ότι η παρασχεθείσα αιτιολογία για την επίδικη πράξη (απόφαση 657 του Υπουργικού Συμβουλίου) είναι νομικά λανθασμένη. Η γενική αρχή, όμως, που προκύπτει από τη Νομολογία είναι ότι η λανθασμένη νομική αιτιολογία - ακόμα και η αντισυνταγματική - δε συνεπάγεται ακυρότητα, αν η πράξη μπορεί να στηριχθεί σε άλλο νόμιμο έρεισμα.
- 10
6. Στην παρούσα περίπτωση η επίδικη πράξη μπορεί να στηριχθεί στις αποφάσεις της "Επιτροπής Διοικήσεως" της Ε.Κ.Σ., που έχουν προαναφερθεί.
- 15
7. Ο καθορισμός εκπαιδευτικών περιοχών δεν αντίκειται προς το Άρθρο 20.1 του Συντάγματος, ούτε και προς το Άρθρο 9 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως περί Προασπίσεως των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, που κυρώθηκε με το Ν.39/62, ούτε και με το Άρθρο 13 του Διεθνούς Συμφώνου των Ηνωμένων Εθνών για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτικά Δικαιώματα του 1966, που κυρώθηκε με το Ν.14/69. Η ελευθερία, που κατοχυρώνει το Σύνταγμα, αφορά επιλογή ανάμεσα στη δημόσια ή ιδιωτική εκπαίδευση, αλλά δεν ετεκτείνεται στην εκλογή δημόσιου σχολείου.
- 20
- 25
8. Το επιχείρημα των αιτητών ότι η Σχολική Εφορεία του Γυμνασίου Σολέας ενέγραψε τους μαθητές και επομένως δεν μπορούσε να ληφθεί η επίδικη απόφαση δεν ευσταθεί. Η αρμοδιότητα εγγραφής δεν ανήκει στις Σχολικές Εφορείες (βλ. Ν.6/61 και 60/70, που καθορίζουν τις αρμοδιότητες των Σχολικών Εφορειών). Η εγγραφή των μαθητών στην Εκπαιδευτική Περιφέρεια του τόπου της μόνιμης κατοικίας γίνεται με βάση το Ν.5/63. Ερμηνευτικό πρόβλημα δημιουργείται από τον Καν. 8(5) της Κ.Δ.Π. 180/85, που παρατίθεται ολόκληρος στη σελίδα 2621. Η λέξη "οικείας" στον εν λόγω Κανονισμό δεν μπορεί παρά να σημαίνει τη Σχολική Εφορεία της Εκπαιδευτικής Περιφέρειας του τόπου της μόνιμης κατοικίας του μαθητή.
- 30
- 35
- 40

Η Αίτηση Ακυρώσεως απορρίπτεται χωρίς διαταγή για έξοδα.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Χόνδρου και Άλλοι ν. Αστυνομίας, 3 Α.Α.Σ.Δ. 82,

5 Χριστοδουλίδης ν. Δημοκρατίας (1984) 3 Α.Α.Δ. 1297.

Προσφυγή.

10 Προσφυγή εναντίον της απόφασης των αρμοδίων εκπαιδευτικών αρχών να μην επιτρέψουν την εγγραφή και φοίτηση των αιτητών στην Α΄ Τάξη του Γυμνασίου Σολέας.

Α. Σ. Αγγελίδης, για τους Αιτητές.

15 Μ. Τριανταφυλλίδης, Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας με την Λ. Κουρσουμπά (κα) και την Τ. Πολυχρονίδου (δ/νίς), Δικηγόρους της Δημοκρατίας Β΄, για τους Καθ' ων η Αίτηση.

20 Α. ΛΟΪΖΟΥ, Π.: Την ομόφωνη απόφαση του Δικαστηρίου θα εκδώσει ο δικαστής Σόλων Νικήτας.

25 ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ.: Εικοσιδύο μαθητές και μαθήτριες, απόφοιτοι σχολείων στοιχειώδους εκπαίδευσης, προσέφυγαν στο δικαστήριο μέσω των κηδεμόνων τους. Κοινό αίτημα της προσφυγής είναι η ακύρωση απόφασης των αρμοδίων εκπαιδευτικών αρχών (καθ' ων η αίτηση) να μην επιτρέψουν την εγγραφή και φοίτησή τους στην Α΄ τάξη του Γυμνασίου Σολέας κατά την τρέχουσα σχολική περίοδο 1989-1990. Όλοι οι αιτητές
30 είναι κάτοικοι Κυπερούντας.

35 Θεωρώ απαραίτητο να διαγράψω από την αρχή το νομοθετικό πλαίσιο στο οποίο κινήθηκε η επιχειρηματολογία και των δύο πλευρών. Το άρθρο 3 του ν. 5/63 περί Εκπαιδευτικών Περιφερειών παρέχει εξουσιοδότηση για τη λειτουργία σχολείων μέσης εκπαίδευσης πάνω σε περιφερειακή βάση. Πρέπει να σημειωθεί ότι πρόκειται για νόμο που ψήφισε η Ελληνική Κοινοτική Συνέλευση, πολιτειακό όργανο με αρμοδιότητες που περιγράφονται λεπτομερειακά στο μέρος V του
40 Συντάγματος. Το άρθρο 8 απονέμει στη Συνέλευση αυτοτελή κανονιστική εξουσία που αφορούσε στην εφαρμογή του νόμου. Συνεπεία της Πολιτικής ανωμαλίας που δημιουργήθηκε από το

1963 η Ελληνική Κοινοτική Συνέλευση (η Συνέλευση) αποφάσισε να διαλυθεί χωρίς όμως να λάβει τα προβλεπόμενα από το άρθρο 98 του Συντάγματος μέτρα για τη διαδοχή της. Ωστόσο είχε καλέσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων (Βουλή) να μεριμνήσει έτσι ώστε οι αρμοδιότητές της να αναληφθούν από την Πολιτεία. 5

Μετά την αυτοδιάλυση της Συνέλευσης, η Βουλή θέσπισε το ν. 12/65 που τιτλοφορείται ως ο περί Μεταβιβάσεως της Ασκήσεως των Αρμοδιοτήτων της Ελληνικής Κοινοτικής Συνέλευσης και περί Υπουργείου Παιδείας Νόμος. Το άρθρο 9(1) του νόμου αυτού κατάργησε τους νόμους που θέσπισε η Συνέλευση και που απαριθμούνται στο πρώτο μέρος του πίνακα της παραπάνω διάταξης. Όμως ο νόμος 5/63 διατήρησε την ισχύ του και μετά την έναρξη της ισχύος του ν.12/65. 10
15

Την εξουσία που απονέμει το άρθρο 3 του ν. 5/63 για καθορισμό εκπαιδευτικών περιοχών ασκούσε, σύμφωνα με τις ρητές του διατάξεις, η “Επιτροπή Διοικήσεως” της Συνέλευσης ύστερα από εισήγηση του “Διευθυντή Παιδείας”. Κατά την ερμηνευτική διάταξη του άρθρου 2 του ίδιου νόμου η φράση “εκπαιδευτική περιφέρεια” σημαίνει περιοχή που περιλαμβάνει τουλάχιστον ένα σχολείο μέσης εκπαίδευσης. Με το άρθρο 4 μαθητές των οποίων οι γονείς κατοικούν ή διαμένουν σε χωριό ή κωμόπολη εκπαιδευτικής περιφέρειας εγγράφονται και φοιτούν μόνο στο σχολείο της περιφέρειάς τους. Μέχρι την έναρξη του ν. 12/65 δημοσιεύθηκαν δύο σχετικές αποφάσεις της Επιτροπής Διοικήσεως με σύσταση του Διευθυντή Παιδείας. Η πρώτη είναι ημερομηνίας 23/7/1963. Η κοινότητα Κυπερούντας συμπεριλήφθηκε στην περιφέρεια Αγρού με καθιερωμένο σχολείο το Αλεήτειο Γυμνάσιο Αγρού. Στο πλαίσιο της ίδιας απόφασης η Σολέα είναι αυτοτελής περιφέρεια με σχολείο στην Ευρύχου. Η μεταγενέστερη απόφαση ημερομηνίας 10/9/64 επέφερε κάποια τροποποίηση, αλλά δεν άλλαξε τα δεδομένα των περιφερειών Σολέας και Αγρού που σχετίζονται με την κρινόμενη υπόθεση. 20
25
30
35

Η επίμαχη πράξη υπ’ αρ. 657 δημοσιεύθηκε το 1968 (ΕΕ 680 της 20/9/68). Είναι απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου που, ως αναφέρει, λήφθηκε κατά την ενάσκηση εξουσιών που ανατέθηκαν σ’ αυτό από το άρθρο 3 του ν. 5/63. Η απόφαση καταργεί κάθε προϊσχύουσα πράξη που ρύθμιζε το θέμα των 40

εκπαιδευτικών περιφερειών συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων του υπ' αρ. 435 της 26/8/65 και υπ' αρ. 525 της 22/9/66. Δεν υπάρχει λόγος να ασχοληθεί κανείς με το ευρύτερο περιεχόμενο της απόφασης. Φτάνει να πούμε ότι η νέα ρύθμιση δεν επηρέασε τις περιφέρειες Σολέας και Αγρού. Επαναθεσπίστηκαν χωρίς ουσιαστική μεταβολή. Χρειάζεται εδώ μια παρένθεση για να εξηγήσω πως το θέμα κατέληξε σε διαμάχη μεταξύ των κατοίκων Κυπερούντας και των αρμοδίων αρχών. Ανέκαθεν είχε επιδειχθεί ελαστικότητα και ανοχή στην εφαρμογή της απόφασης αναφορικά με την Κυπερούντα καθώς επίσης και την κοινότητα Πελενδρίου. Οι λόγοι για τη στάση αυτή ως και οι λόγοι που υπαγόρευαν αυστηρή εφαρμογή της απόφασης τώρα ανευρίσκονται στις διάφορες αναφορές του Υπουργείου Παιδείας προς το Υπουργικό Συμβούλιο που επισυνάφθηκαν στην ένσταση των καθ' ων η αίτηση σαν παραρτήματα.

Οι λόγοι ακυρότητας της επίδικης απόφασης που προβάλλουν οι αιτητές, όπως τους διατύπωσε και ανέπτυξε διεξοδικά ο συνήγορός τους κ. Αγγελίδης, έχουν, σε σύνοψη, ως εξής:

1. Σύμφωνα με τα τεκμήρια που προσκομίστηκαν οι αιτητές γράφτηκαν στο Γυμνάσιο Ευρύχου από την οικεία σχολική εφορεία. Η εγγραφή τους έγινε νόμιμα διότι την εξουσία αυτή ο νόμος επιφυλάσσει στις σχολικές εφορείες. Αυτό συνάγεται, όπως είπε ο συνήγορος, από τις σχετικές διατάξεις του νόμου περί Μέσης Εκπαίδευσης Κεφ. 169 και τις ισχύουσες ακόμη τροποποιήσεις που επέφερε η Συνέλευση με τους νόμους 5/60 και 6/61 ως και τον τροποποιητικό νόμο 60/70 της Βουλής και την ΚΔΠ 180/85 κ. 8(5). Έτσι με τη στάση τους οι καθ' ων η αίτηση παρεμποδίζουν παράνομα τα παιδιά να συνεχίσουν την παρακολούθηση των μαθημάτων τους στο Γυμνάσιο Ευρύχου. Αναφέρω εν παρόδω πως το γεγονός της εγγραφής αμφισβητείται. Παράλληλα ο Γενικός Εισαγγελέας αντιτάσσει ότι η σωστή ερμηνεία των σχετικών διατάξεων είναι ότι η αρμοδιότητα εγγραφής μαθητών δεν ανήκει στις σχολικές εφορείες αλλά στο διευθυντή κάθε σχολείου.
2. Ο ν. 5/63 και η εκδοθείσα το 1968 πράξη αρ. 657 αντιβαίνουν προς τις διατάξεις του άρθρου 20 του Συντάγματος που κατοχυρώνει το δικαίωμα εκπαιδευ-

σης γιατί περιορίζει ανεπίτρεπτα το δικαίωμα των παιδιών ή των γονέων να επιλέξουν το σχολείο στο οποίο θέλουν να φοιτούν. Συγχρόνως υφίστανται δυσμενή μεταχείριση κατά παράβαση του άρθρου 28 του Συντάγματος και των ν. 39/62 και 14/69 με τους οποίους κυρώθηκαν διεθνείς συμβάσεις που αφορούν στην εκπαίδευση. 5

3. Η επίδικη απόφαση βασίστηκε στην πράξη 657 που εκδόθηκε από αναρμόδιο όργανο. Πιο αναλυτικά υποστηρίχθηκε ότι η εξουσία που παρέχει το άρθρο 3 του ν. 5/63 είναι διοικητικής κφής σε αντιδιαστολή με το άρθρο 8 που επιφυλάσσει την αρμοδιότητα θέσπισης δευτερογενούς νομοθεσίας στην ίδια τη Συνέλευση. Όπως προκύπτει από τις σαφείς διατάξεις του ν. 12/65 οι διοικητικές αρμοδιότητες της Συνέλευσης, στις οποίες συγκαταλέγονται και αυτές του άρθρου 3, δεν εκχωρήθηκαν στο Υπουργικό Συμβούλιο, αλλά στο Υπουργείο Παιδείας που ήταν και το μόνο αρμόδιο όργανο για αυτό το σκοπό. 10

Επομένως οι εξουσίες που χορηγεί το άρθρο 3 του ν. 5/63, όντας διοικητικής μορφής, ασκήθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο παράνομα και καθ' υπέρβαση εξουσίας. Ακόμη και στην περίπτωση που το δικαστήριο θεωρήσει ότι η απόφαση αρ. 657 είναι νομοθετικού περιεχομένου εξακολουθεί να ευσταθεί η ένσταση αναρμοδιότητας. Και τούτο διότι στην προκειμένη περίπτωση η Βουλή, στην οποία ο ν. 12/65 μεταβίβασε τις νομοθετικές εξουσίες της Συνέλευσης, δεν τις άσκησε η ίδια ούτε παρέσχε την προς τούτο εξουσιοδότησή της στο Υπουργικό Συμβούλιο. Ελέχθη τέλος (και είναι γεγονός) ότι στην ίδια την απόφαση δεν γίνεται επίκληση οποιασδήποτε διάταξης του ν. 12/65, που να θεμελιώνει δικαίωμα έκδοσης τέτοιας απόφασης από το Υπουργικό Συμβούλιο. 25

Αυτός ο τελευταίος λόγος της αναρμοδιότητας είναι και το κυρίαρχο επιχείρημα των αιτητών. Και θεωρώ σκόπιμο να το εξετάσω πρώτα αφού συγκεφαλαιώσω τα κύρια αντεπιχειρήματα. Ο Γενικός Εισαγγελέας υποστήριξε ότι η απόφαση 657 είναι, υπό το πλέγμα των κριτηρίων που ανέπτυξε η νομολογία αλλά και ευρύτερα η επιστήμη, η κανονιστική πράξη νομοθετικού περιεχομένου. Γιατί με τους κανόνες που θέτει προβαίνει σε ρύθμιση ενός θέματος (των εκπαιδευτικών περιφερειών) 35

απρόσωπα και αφηρημένα και δεν αποσκοπεί σε ρύθμιση ατομικών περιπτώσεων.

5 Το άρθρο 6(2)(γ) του ν. 12/65, επαναλαμβάνοντας στην ουσία τη λεκτική διατύπωση του άρθρου 58(2)(β) του Συντάγματος που αφορά στις εξουσίες υπουργού, αναθέτει ρητά στον Υπουργό Παιδείας την ευθύνη για σύνταξη διαταγμάτων ή κανονισμών για τους σκοπούς του νόμου και υποβολής τους στο Υπουργικό Συμβούλιο. Το λογικό επακόλουθο της παραπάνω διάταξης 10 είναι ότι αποκλείει ολότελα κανονιστική αρμοδιότητα από τον ίδιο τον Υπουργό ή άλλο όργανο του Υπουργείου Παιδείας. Άρα ορθά το Υπουργικό Συμβούλιο άσκησε στο προκείμενο τις κανονιστικές του εξουσίες, για τις οποίες κάμνει πρόβλεψη και το άρθρο 12 του ν. 12/65, αντλώντας την ειδική νομοθετική εντολή από το άρθρο 3 του κοινοτικού νόμου 5/63. Οι θέσεις αυτές, 15 συνέχισε ο Γενικός Εισαγγελέας, ισχυροποιούνται έντονα από το περιεχόμενο του άρθρου 8(2)(β) του ν. 12/65.

20 Αν, σύμφωνα με την εισήγηση, το δικαστήριο καταλήξει ότι εδώ έχουμε διοικητικής φύσεως απόφαση είναι πολύ αργά για τους αιτητές να αμφισβητήσουν την εγκυρότητά της γιατί δεν προσβλήθηκε εντός της συνταγματικής προθεσμίας των 75 ημερών.

25 Επιβάλλεται στο σημείο αυτό η σύντομη επισκόπηση των διατάξεων του ν. 12/65 που άπτονται του θέματος που συζητήθηκε. Το άρθρο 3(2) διευθέτησε την κατανομή των αρμοδιοτήτων της Συνέλευσης. Από την ημερομηνία που τέθηκε σε ισχύ 30 οι νομοθετικές τής εξουσίες μεταβιβάστηκαν στη Βουλή, ενώ οι διοικητικές αρμοδιότητες σε εκπαιδευτικά, μορφωτικά και διδακτικά θέματα έχουν υπαχθεί στον Υπουργό Παιδείας όπως ορίζει το εδ. 3. Με την ίδια πρόνοια δόθηκαν σε διάφορα κρατικά όργανα άλλες ειδικές και συγκεκριμένες αρμοδιότητες που είχε η Συνέλευση στο διοικητικό τομέα. Θα περιοριστώ να σημειώσω ότι τα κατάλοιπα της διοικητικής εξουσίας 35 που ασκούσε η Συνέλευση εκχωρήθηκαν στο Υπουργικό Συμβούλιο: άρθρο 3(3)(ε).

40 Έχει ήδη επισημανθεί η εξουσία του Υπουργού στα πλαίσια του άρθρου 6 αναφορικά με διατάγματα ή κανονισμούς που αφορούν στο Υπουργείο του. Παράλληλα όμως του παρέχει άμεση εξουσία να εκδίδει εκτελεστικά των νόμων διατάγματα

ή κανονισμούς ως και διαταγές και γενικές οδηγίες. Η σχετική εξουσιοδοτική ρήτρα ανευρίσκεται στο άρθρο 6 (2) (δ). Την ίδια εξουσία, που απορρέει από το άρθρο 54(ζ) του Συντάγματος, μπορεί να ασκεί και το Υπουργικό Συμβούλιο, αλλά υπό τον απαραίητο όρο ότι είναι αντικείμενο ρητής νομοθετικής εντολής: *Χόνδρου και Άλλοι ν. Αστυνομίας*, 3 Α.Α.Σ.Δ. 82, 85. 5

Άμεση σχέση έχει το άρθρο 8 το οποίο διέπει την εφαρμογή των κοινοτικών νόμων που διασώθηκαν από τη νέα νομοθεσία και βρίσκονται ακόμη σε ισχύ ως. λ.χ., ο ν. 5/63. Ενδιαφέρει κυρίως η παράγραφος (β) του εδ. 2. 10

“Δι’ οιονδήποτε τοιούτον νόμον διατηρούμενον εν ισχύϊ συμφώνως τω εδαφίω 1 ισχύουσι τα ακόλουθα εκτός εάν εκ της χρήσεως όρου εν δεδομένη τινι αλληλουχία προκύπτη διάφορον τι: 15

(β) οιαδήποτε μνεία του Προέδρου- της Ελληνικής Κοινοτικής Συνελεύσεως ή της Επιτροπής Επιλογής και Διοικήσεως ταύτης ερμηνεύεται ως σημαίνουσα τον αρμόδιον Υπουργόν ή όργανον όπερ δυνάμει των διατάξεων του παρόντος νόμου ή οιασδήποτε άλλης εν ισχύϊ νομοθετικής φύσεως διατάξεως, ως θα ήτο η περίπτωσης, ασκεί την περί ης πρόκειται αρμοδιότητα.” 20 25

Συναφείς είναι και οι πρόνοιες των παραγρ. (γ) και (δ) του ίδιου εδαφίου.

Το κρίσιμο ερώτημα που πρέπει να απαντηθεί πρώτα είναι αν η πράξη αρ. 657 του Υπουργικού Συμβουλίου είναι κανονιστικού ή διοικητικού περιεχομένου. Ήδη έχω σημειώσει τις δίσταμενες απόψεις των δύο πλευρών. Το κριτήριο της διαφοράς μεταξύ των δύο αυτών κατηγοριών πράξεων δεν είναι τυπικό αλλά ουσιαστικό. Ωστόσο δεν είναι πάντοτε εύκολη η διάκριση στην πράξη. Οι θεωρίες που κατά καιρούς διατυπώθηκαν δυσχεραίνουν την ενιαία προσέγγιση. Παρατηρεί ο Στασινόπουλος στο “Δίκαιο Διοικητικών Πράξεων” σελ. 104: 30 35

“.....το κριτήριο είναι ουσιαστικό, διά τούτο δε και περισσότερο δυσκαθόριστον. Προσπάθεια καθορισμού των θεμάτων, άτινα, ως εκ της φύσεως αυτών, ανήκουν εις την 40

κανονιστική εξουσίαν και οριοθεσίας μεταξύ των θεμάτων τούτων και των θεμάτων της νομοθετικής λειτουργίας, αποτελεί ματαιοπονίαν.....”

5 Σύμφωνα με το Στασινόπουλο η κανονιστική πράξη θέτει κανόνα δικαίου και ξεχωρίζει από την άλλη κατηγορία με τη γενικότητά της. Στην περίπτωση όμως γενικής ατομικής πράξης, που έχουμε πολλές πράξεις σε μία, το διακριτικό γνώρισμα που διαφοροποιεί την κανονιστική από την διοικητική

10 πράξη είναι η εννοιολογική και αφηρημένη γενικότητα και όχι η τυχαία γενικότητα ή ποσοτική διαφορά. Ο συγγραφέας θέτει τα ζητήματα αυτά ως εξής στη σελ. 104 του ιδίου έργου:

15 “Περιεχόμενον της κανονιστικής πράξεως ως και του νόμου είναι η θέσις κανόνος δικαίου, θέσιν δε κανόνος δικαίου αποτελεί ο καθορισμός εκείνου, όπερ δέον να ισχύη ως δίκαιον διά πάντα, παρά τω οποίω υκρίσταιται πραγματική κατάστασις συγκεντρούσα χαρακτηριστικά γνωρίσματα γενικώς προσδιοριζόμενα.”

20

Το δεύτερο απόσπασμα είναι στη σελ. 105

25 “..υφίστανται ατομικάί πράξεις δυνάμεναι να εφαρμοσθώσι επί μεγάλης πληθύος ατόμων, υποδυόμεναι ούτω την εις τον κανόνα δικαίου προσιδιάζουσαν γενικότητα, μη αποβάλλουσαι όμως εκ τούτου τον χαρακτήρα αυτών ως ατομικών πράξεων. Ουχι η τυχαία, η αριθμητική γενικότης, αλλ’ η εννοιολογική, η αφηρημένη γενικότης προσδίδει εις την πράξιν τον κανονιστικόν χαρακτήρα.....”

30

Οι διαπιστώσεις του Στασινόπουλου συμπίπτουν με τις αρχές που επικράτησαν στην Κύπρο.

35 Υπ’ αυτό το πρίσμα κρινόμενη η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου δεν μπορεί κατά τη γνώμη μου να θεωρηθεί σαν κανονιστική πράξη νομοθετικού περιεχομένου. Γιατί η θεσμοθέτηση εκπαιδευτικών περιφερειών (κατά Στασινόπουλο ο κανόνας “δικαίου “που δέον να ισχύει ως δίκαιο”) πραγματώνεται από το άρθρο 3 του ν. 5/63 και είναι δημιουργήμα του.

40 Η εφαρμογή του θεσμού με άλλες λέξεις η προσαρμογή του στην πραγματικότητα θα γίνει με ατομική ρύθμιση του αρμοδίου οργάνου. Νομίζω ότι το συμπέρασμά μου ισχυροποιείται από

την απόφαση του ΣΕ 484/35 σύμφωνα με την οποία δεν αποτελεί κανονιστική πράξη, διάταγμα που καθορίζει τις περιοχές εφαρμογής νομοθεσίας περί αρτοποιειών ως και οι άλλες αποφάσεις που αναφέρονται στη σελ. 107 του ίδιου συγγράμματος.

5

Έρχομαι στο θέμα της αρμοδιότητας. Από την πιο πάνω ανάπτυξη των διατάξεων του ν. 12/65 προκύπτει με σαφήνεια ότι η διοικητική εξουσία της Συνέλευσης στα εκπαιδευτικά και άλλα συναφή θέματα περιήλθε στον Υπουργό Παιδείας. Στο προκείμενο ο Υπουργός θα μπορούσε να προβεί στον καθορισμό των περιοχών για τους σκοπούς του ν. 5/63 ύστερα από εισήγηση αξιωματούχου του Υπουργείου του του οποίου η υπηρεσία αντιστοιχεί με εκείνη της θέσης του Διευθυντή Παιδείας που καταργήθηκε (βλέπε τις παραγ. (γ) και (δ) του εδ. 2).

10

15

Ελέχθη όμως ότι ορθά ερμηνευόμενη η διάταξη περιλαμβάνει εκτός από τον Υπουργό και το Υπουργικό Συμβούλιο. Κατά τη γνώμη μου ένα τέτοιο νόημα δεν βρίσκει έρεισμα στο γράμμα και το πνεύμα του νόμου και ειδικότερα του εδ. 2 που ορίζει ότι “οιαδήποτε μνεία.....της Επιτροπής Επιλογής και Διοικήσεως ερμηνεύεται ως σημαίνουσα τον αρμόδιο Υπουργό ή όργανο όπερ δυνάμει των διατάξεων του παρόντος νόμου ή οιασδήποτε άλλης εν ισχύϊ νομοθετικής φύσεως διατάξεως, ως θα ήταν η περίπτωση, ασκεί την περί ης πρόκειται αρμοδιότητα”.

20

25

Η προτεινόμενη ερμηνεία είναι κατά την άποψή μου ανεπίτρεπτη γιατί βγαίνει έξω από τα όρια της γλωσσικής διατύπωσης της νομοθετικής πρόβλεψης που μόλις έχω αναγνώσει. Αν ο νομοθέτης είχε σκοπό να καταστήσει και το Υπουργικό Συμβούλιο αρμόδιο όργανο θα ανέμενε κανείς ρητή αναφορά στο νόμο αυτό. Συνεπώς η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου υπ’ αρ. 657 εκδόθηκε χωρίς ειδική νομοθετική εντολή καθ’ υπέρβαση εξουσίας, ελάττωμα που την καθιστά ανίσχυρη. Δεν βρίσκει οποιοδήποτε έρεισμα στην εξουσιοδοτική διάταξη κατ’ επίκληση της οποίας εκδόθηκε. Είναι ορθό, όπως παρατήρησε ο Γενικός Εισαγγελέας, ότι η διοικητική πράξη προσβάλλεται σε προθεσμία 75 ημερών από τη δημοσίευσή της. Ωστόσο εδώ δεν ανακύπτει θέμα εκπροθέσμου διότι η προσφυγή δεν προσβάλλει την απόφαση 657, αλλά στρέφεται κατά της επίδικης απόφασης των καθ’ ων η αίτηση, η οποία είχε ως βάση την 657.

30

35

40

5 Η υπόθεση συζητήθηκε και από την σκοπιά ότι δυνατόν η πράξη να μην είναι κανονιστική όπως πράγματι είναι και το συμπέρασμα στο οποίο έχουμε καταλήξει. Η θέση του Γενικού Εισαγγελέα σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο είναι στην ουσία ότι αν το Υπουργικό Συμβούλιο ενήργησε χωρίς αρμοδιότητα η απόφαση 657 είναι ανυπόστατη. Αλλά και οι δύο άλλες σχετικές αποφάσεις του 1965 και 1966, που κατάργησε η υπ' αρ. 657, συμπαρασύρονται ως άκυρες και ανυπόστατες για τον ίδιο ακριβώς λόγο, την έλλειψη αρμοδιότητας. Ωστόσο η τύχη των 10 πράξεων αυτών δεν έχει θίξει το κύρος της απόφασης της Επιτροπής Διοικήσεως ημερ. 29/7/63, όπως τροποποιήθηκε στις 10/9/64, έστω και αν η 657 απέβλεπε στην κατάργησή τους.

15 Απαντώντας το δεύτερο σκέλος του ερωτήματος που τέθηκε από το δικαστήριο σε επανασυζήτηση της υπόθεσης, ο κ. Τριανταφυλλίδης υπέβαλε ότι, αν η αιτιολογία της επίδικης απόφασης να μη γίνουν δεκτοί οι αιτητές στο Γυμνάσιο Ευρύχου δεν βασίστηκε σε νόμιμο έρεισμα λόγω αναρμοδιότητας, αυτό δεν είναι μοιραίο για την εγκυρότητά της. Είναι 20 αρκετό, σύμφωνα με την πάγια γραμμή της νομολογίας, ότι υπάρχει άλλη διάταξη που παρέχει νόμιμο έρεισμα. Και στην περίπτωση αυτή η επίδικη απόφαση είναι νόμιμη με άλλη αιτιολογία, δηλαδή, την πράξη της 25/7/1963.

25 Το δεσπόζον επιχείρημα της άλλης πλευράς είναι ότι η τελευταία αυτή πράξη εξαφανίστηκε με την απόφαση του 1965 που κατάργησε ρητά τις προϋφιστάμενες. Στην έκταση αυτή η ενέργεια του Υπουργικού Συμβουλίου ήταν νόμιμη γιατί ασκούσε διοικητική εξουσία που έχει από το Σύνταγμα. 30 Περαιτέρω αυτοδεσμεύεται με την απόφαση του 1968 με αποτέλεσμα να είναι ανεπίτρεπτη η αναβίωση των παλιών προ του 65 πράξεων. Οι αιτητές δεν ζητούν να κηρυχθεί η απόφαση του 68 εξ υπαρχής άκυρη. Απλώς επιδιώκεται η ακύρωση της επίδικης απόφασης που αρύεται το κύρος της από παράνομη 35 πράξη χωρίς η τελευταία να αποτελεί αντικείμενο της προσφυγής στην ολότητά της. Τέλος γίνεται και επίκληση του δόγματος της επιδοκιμασίας και αποδοκιμασίας ότι, δηλαδή, δεν μπορεί συγχρόνως να υποστηρίζεται η εγκυρότητα της πράξης ως κανονιστικής και να αποδοκιμάζεται ως άκυρη, έτσι ώστε 40 να ανακτά τη δύναμή της η προγενέστερή της Συνέλευση.

Επακόλουθο της αναρμοδιότητας στην παρούσα περίπτωση

είναι ότι οι προμνησθείσες πράξεις του Υπουργικού Συμβουλίου είναι νομικά ανύπαρκτες και εξ υπαρχής άκυρες. Δεν είναι πρόθεσή μου να φορτίσω την απόφαση με πολλές παραπομπές. Θα αρκασθώ στον Στασινόπουλο που πραγματεύεται το θέμα στη σελ.43 του ίδιου έργου:

5

“Ένταύθα δέον να σημειωθεί, ότι, παρά τας αντιθέτους γνώμας, αίτινες υποστηρίζονται, οι βαθμοί της παρανομίας εν τω δικαίω των διοικητικών πράξεων είναι μόνον δύο, ήτοι (α) η ανυπαρξία και (β) η ακυρότης. Ανυπαρξία υφίσταται εις τας εξής περιπτώσεις: α) όταν εξεδόθη υπό προσώπου νοσφιζομένου εξουσίαν οίον είναι το πρόσωπον, το οποίον αυθαίρετως ασκεί δημόσια καθήκοντα, χωρίς να έχη διορισμόν ή με διορισμόν πάσχοντα επίσης συνυπαρξίαν, β) όταν εξεδόθη καθ’ υπέρβασιν καθηκόντων, ήτοι εκτός της αρμοδιότητος της διοικητικής λειτουργίας ως π.χ. όταν εν διοικητικόν όργανον εκδίδει δικαστικήν απόφασιν, αξιούν να επιλύση δι’ αυτής εν ζήτημα κυριότητος κ.λ.π. και γ) όταν εξεδόθη εντός μεν του πλαισίου της αρμοδιότητος της διοικητικής λειτουργίας, αλλά κατά παράβασιν του πλαισίου της αρμοδιότητος του οικείου υπηρεσιακού κλάδου.....”

10

15

20

Έτσι η κύρια άποψη των αιτητών περιέχει αντινομία. Δεν μπορεί από τη μια να έχουμε ανύπαρκτη πράξη και από την άλλη να παράγει έννομα αποτελέσματα για περιορισμένο σκοπό. Είναι η γνώμη μου ότι η εισήγηση του Γενικού Εισαγγελέα που αφορά στο θέμα αυτό είναι ορθή. Το καθεστώς που δημιουργεί η απόφαση της 25/7/63 δυνάμει των διατάξεων του ν. 5/63 και που διασώθηκε από τις διατάξεις του ν. 5/63, δεν επηρεάστηκε καθόλου από τις εκτός εξουσιοδοτήσεως ενέργειες του Υπουργικού Συμβουλίου. Εξακολουθεί να ισχύει και θα μπορούσαν οι καθ’ ων η αίτηση να το επικαλεσθούν.

25

30

Γεννάται όμως θέμα αιτιολογίας. Η άποψη του Γενικού Εισαγγελέα για την ύπαρξη άλλης νόμιμης αιτιολογίας θεμελιώθηκε κυρίως στην απόφαση της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στη *Χριστοδουλίδης ν. Δημοκρατίας* (1984) 3 Α.Α.Δ. 1297, 1303. Το Υπουργικό Συμβούλιο στην περίπτωση αυτή είχε τεματίσει τις υπηρεσίες ορισμένων δημοσίων υπαλλήλων. Το δικαστήριο αποφάνθηκε ότι και αν ακόμη οι νομοθετικές πρόνοιες που συνιστούσαν το υπόβαθρο των ενεργειών του Υπουργικού Συμβουλίου δεν ήταν επαρκής αιτιολόγηση,

35

40

εν τούτοις υπήρχε άλλη νομοθετική πρόβλεψη που πρόσφερε πλήρη δικαιολογητική βάση για την απόφαση.

5 Η στάση της νομολογίας όπως θα μπορούσε κανείς να συναγάγει από την παραπάνω απόφαση είναι ότι η λανθασμένη νομική αιτιολογία δεν συνεπάγεται ακυρότητα, αν η πράξη μπορεί να εύρει άλλο νόμιμο έρεισμα. Στο σημείο αυτό υπάρχει σύμπτωση προσέγγισης με την Ελληνική νομολογία όπως φαίνεται από την πλούσια περιπτωσιολογία της. Η σύνοψη των υποθέσεων του ΣΕ 1758, 1759/47, 849/49 καθορίζει ως εξής τη γενική αρχή:

15 “Δεν επηρεάζει το κύρος της πράξεως η εν αυτή μνεία και επίκλησις διατάξεων νόμου, εφόσον δύναται να στηριχθεί επί ετέρας διατάξεως, ουδέ αποδεικνύει τούτο κατάχρησιν εξουσίας.”

20 Η ίδια αρχή ισχύει και σε περίπτωση που η αιτιολόγηση βασίζεται ακόμη και σε αντισυνταγματική διάταξη.

25 “Εσφαλμένη νομική αιτιολογία δεν επάγεται ακυρότητα εάν δύναται η πράξις να στηριχθεί εις άλλους λόγους: 697, 578, 999, 1005 (33), 666(36). Η επίκλησις διατάξεως, μη εχούσης σχέσιν με το ρυθμιζόμενον θέμα ή αντισυνταγματικής: 63(50), δεν επάγεται ακυρότητα, εφ’ όσον η πράξις ευρίσκει επαρκές έρεισμα εις ετέραν νομοθετικήν διάταξιν: 305(43), 1759(47), 839(49), 1685(54), 402(55). (Πορίσματα Νομολογίας, ΣΕ 1929-59, σελ.185).

30 Καταλήγουμε λοιπόν στη διαπίστωση ότι η πράξη του 1963 προσφέρει τη διαξευκτική βάση που αποτελεί επαρκή αιτιολόγηση.

35 Περνώ στο θέμα αντισυνταγματικότητας του άρθρου 3 του ν. 5/63. Πρέπει να παρατηρηθεί ότι δεν έγινε σε βάθος συζήτηση ίσως διότι ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε στα άλλα επιχειρήματα. Εν πάση περιπτώσει η θέση των αιτητών είναι ότι το δικαίωμα της παιδείας περιέχει και την ελευθερία μαθητή-γονέα να επιλέγει τους δασκάλους του υπονοώντας και το σχολείο στο οποίο θα φοιτήσει. Σύμφωνα με την εισήγηση το άρθρο 3 και το διάταγμα θεσπίζουν όρους που βρίσκονται έξω από το βελη-
40 νεκές των περιορισμών που επιτρέπει το άρθρο 20(1) του

Συντάγματος.

Η συνταγματική αυτή διάταξη καθιερώνει το δικαίωμα εκπαίδευσης και την ελευθερία διδασκαλίας που υπόκειται σε περιορισμούς μόνο για χάρη της δημόσιας ασφάλειας, τάξης υγείας, των δημοσίων ηθών ή του βαθμού και της ποιότητας της παιδείας ή προς προστασία των δικαιωμάτων και ελευθεριών των άλλων. Το άρθρο 9 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, που επικυρώθηκε με το ν. 39/62, δεν ενδιαφέρει άμεσα γιατί αναφέρεται στη θρησκευτική ελευθερία όπως μπορεί να εκδηλωθεί με τη λατρεία, παιδεία κ.λ.π. Οι διατάξεις του άρθρου 13 του Διεθνούς Συμφώνου των Ηνωμένων Εθνών για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα του 1966 (που επίσης είναι εσωτερικός νόμος βάσει του ν. 14/69) δεν έχουν διευρύνει τα δικαιώματα που κατοχυρώνει η παραπάνω διάταξη του συντάγματος. Το άρθρο 13(1) του Συμφώνου αναγνωρίζει το δικαίωμα μορφώσεως κάθε προσώπου. Η παράγραφος 2(β) στην οποία στηρίζεται επίσης η εισήγηση ορίζει ότι

“Η μέση εκπαίδευση, με τις διάφορες μορφές της, στην οποία περιλαμβάνεται και η τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση πρέπει να γενικεύεται έτσι ώστε να καθίσταται ευχερής σε όλους με όλα τα κατάλληλα μέσα και μάλιστα με την προοδευτική θέσπιση της δωρεάν παιδείας.”

Κατά την απόφασή μου, η ελευθερία επιλογής στην προκειμένη περίπτωση είναι ανάμεσα στη δημόσια ή ιδιωτική εκπαίδευση και δεν επεκτείνεται στην εκλογή δημόσιου σχολείου. Ο θεσμός των εκπαιδευτικών περιφερειών δεν βρίσκεται σε αντίθεση με το πνεύμα του άρθρου 20(1), αλλ’ αντίθετα συμβάλλει στην πληρέστερη υλοποίησή του. Περαιτέρω, αβάσιμα προβάλλεται ο ισχυρισμός ότι η συζητούμενη διάταξη αντιβαίνει στην αρχή της ισότητας δεδομένου ότι στην έδρα και των δύο περιφερειών που υπάρχει Γυμνάσιο, παρέχεται το ίδιο είδος εκπαίδευσης. Η διάταξη είναι συνταγματική και δεσμευτική.

Υπάρχει τέλος ο ισχυρισμός του αιτητή που άπτεται της εξουσίας των σχολικών εφορειών αναφορικά με την εγγραφή μαθητών. Καμιά από τις διατάξεις των νόμων 6/61 και 60/70 που καθορίζουν τις αρμοδιότητες των σχολικών εφορειών δεν παρέχει τέτοια εξουσία. Το άρθρο 4 του ν. 5/63 ορίζει ότι οι

μαθητές εγγράφονται μόνο στο σχολείο της περιφέρειάς τους, πράγμα που υπογραμμίζει και ο πλαγιότιτλος του άρθρου. Μάλιστα το άρθρο 7 δημιουργεί πειθαρχικές ευθύνες για το διευθυντή του σχολείου που ενεργεί παρά τις διατάξεις του νόμου. Η ίδια πρόβλεψη επαναλαμβάνεται στον καν. 8(1) της ΚΔΠ 180/85 που έχει τίτλο “εγγραφές”. Οι μαθητές γράφονται στα σχολεία “των οικείων εκπαιδευτικών περιφερειών”.

Το ερμηνευτικό πρόβλημα δημιουργείται από τη διάταξη του καν. 8(5) που ορίζει ότι

“Κάθε μαθητής γράφεται στο σχολείο το οποίο υπάγεται στην εκπαιδευτική περιφέρεια της μόνιμης κατοικίας της οικογένειάς του. Η εγγραφή μαθητή σε σχολείο άλλης εκπαιδευτικής περιφέρειας χροιάζεται έγκριση της οικείας σχολικής εφορείας.”

Σύμφωνα με την εισήγηση του κ. Αγγελίδη η λέξη “οικείας” στη διάταξη αναφέρεται σε έγκριση από την εφορεία της άλλης εκπαιδευτικής περιφέρειας, στην περίπτωση αυτή της Ευρύχου, που όπως ισχυρίζονται οι αιτητές δόθηκε στις 17/6/89. Το αντεπιχείρημα είναι ότι τόσο από τη γραμματική ερμηνεία, όσο και το σύνολο των σχετικών διατάξεων, το πραγματικό της νόημα είναι ότι απαιτείται η έγκριση της εφορείας του σχολείου Αγρού, στο οποίο πρωτίστως πρέπει να γίνει η εγγραφή και που, ομολογουμένως, δεν υπάγεται.

Έχοντας υπόψη το σκοπό του νόμου και κάμνοντας χρήση της γραμματικής ερμηνείας οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι η λέξη “οικείας” συναρτάται με τη Σχολική Εφορεία και σημαίνει την εφορεία της περιφέρειας στην οποία κατοικά μόνιμα ο μαθητής. Αλλιώς θα βρισκόμαστε μπροστά στο ατόπημα μαθητές να μπορούν να φεύγουν μαζικά από το σχολείο της περιφέρειάς τους χωρίς η δική τους εφορεία να έχει λόγο.

Για τους προεκτεθέντες λόγους η προσφυγή αποτυγχάνει και η επίδικη απόφαση των καθ' ων η αίτηση επικυρώνεται. Δεν επιδικάζονται έξοδα.

40

*Η προσφυγή απορρίπτεται
χωρίς έξοδα.*